

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
w Podkowie Leśnej
ul. Błońska 46/48, 05-807 Podkowa Leśna
tel/fax (22) 729 10 82
email: ops@ops.podkowalesna.pl

Podkowa Leśna, dn. 29 marca 2022 r.

KO.071.10.2022.EŻ

Pan
Artur Tusiński
Burmistrz Miasta
Podkowa Leśna

Działając na podstawie art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz.447) składam w załączeniu roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Zwracam się z prośbą o zapoznanie się z treścią i przekazanie Radzie Gminy.

Z poważaniem

Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Podkowie Leśnej

Edyta Zaczekiewicz

SPRAWOZDANIE

Ośrodka Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2021

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym *Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

W Mieście Podkowa Leśna zadania z zakresu wspierania rodziny zostały powierzone do realizacji Ośrodkowi Pomocy Społecznej i obowiązek ten realizowany był we współpracy ze środowiskiem lokalnym: Policją, placówkami oświatowymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadania z zakresu wspierania rodziny (obowiązek samorządu gminnego) i systemu pieczy zastępczej (obowiązek samorządu powiatowego) są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Do zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny (od 2015 r. obowiązek zatrudniania asystenta rodziny przez gminę) oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

4. finansowanie:
  - a. kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - b. podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c. kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zgodnie z art.177 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań zleconych gminy należy:

1. wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art.187a rządowy program wsparcia rodzin z dziećmi ust.1
2. realizacja zadań zleconych z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Stosując ustawę należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

1. wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowania dziecka poza rodziną, do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka,
2. powrotu do rodziny,
3. utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów,
4. stabilnego środowiska wychowawczego,
5. kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku,

6. pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia,
7. ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka,
8. informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości,
9. ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem,
10. poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej,
11. dostępu do informacji i dotyczących jego pochodzenia.

Zgodnie z art.7.1. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „*Rodzinie, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:*

1. *diagnozie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,*
2. *wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,*
3. *rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,*
4. *podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,*
5. *pomocy w integracji rodziny,*
6. *przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,*
7. *dążeniu do reintegracji rodziny,*
8. *prowadzeniu monitoringu dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.*

Natomiast zgodnie z art.8 w/w ustawy - *rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:*

1. **asystentów rodziny,**
2. *zespołów interdyscyplinarnych,*
3. *placówki wsparcia dziennego,*
4. *rodzin wspierających,*
5. *innych podmiotów i instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.*

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, za zgodą rodziny i przy jej aktywnym udziale.

W 2021 roku rodzinom z dziećmi udzielono pomocy w postaci:

1. Świadczeń z pomocy społecznej - 82 rodziny tj. 120 osób w rodzinach skorzystało ze wsparcia finansowego,

2. 4 rodziny w tym 3 rodziny niepełne i 1 wielodzietna skorzystało z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
3. dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” – z tej formy pomocy skorzystało 11 dzieci. Dożywianie było zapewnione w formie pełnego obiadu,
4. finansowej w formie zasiłków okresowych oraz celowych z przeznaczeniem na zakup żywności,
5. „ Rodzina 500 + „ – objęto pomocą 699 dzieci, realizując zadanie wynikające z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
6. świadczeń rodzinnych objęto pomocą 88 rodzin, w ramach ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
7. świadczenia dla 4 dzieci w ramach ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
8. ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny z której korzysta 96 rodzin wielodzietnych.
9. wydatków związanych z realizacją obowiązku szkolnego tj. stypendia szkolne o charakterze socjalnym, które przyznano 3 rodzinom (6 dzieci)
10. produktów żywnościowych w ramach programu pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym (FEAD) z których skorzystało 71 rodzin (w tym 129 osób w rodzinach)

W ramach zadań w zakresie wsparcia rodziny:

1. Prowadzono działalność profilaktyczną na rzecz rodziny (rozpowszechnianie informacji dotyczących wsparcia przez instytucje na terenie miasta),
2. udzielano wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
3. doskonalono współpracę pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny.
4. Udzielano wsparcia asystenta rodziny.

Asystent rodziny zajmuje się pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodziny podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Asystent rodziny kierowany jest do pracy z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba podejmowania przez niego działań pomocowych ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rola asystenta rodziny ma istotne znaczenie, jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Działania asystenta rodziny polegają na aktywnym wspieraniu rodziny, w której mają miejsce problemy trudne do samodzielnego pokonania przez tą rodzinę. Praca asystenta ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodziny – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Następnie asystent rodziny wspiera swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, oraz motywuje podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych członków rodziny do podjęcia pracy. Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z biologicznymi rodzicami dziecka w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu oraz sądu. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.

W 2021 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej zatrudniony był jeden asystent rodziny w wymiarze 1/3 etatu, który:

- współpracował z 11 rodzinami
- 18 dzieci w w/w rodzinach miało wsparcie w osobie asystenta rodziny,
- opracowywał ze wszystkimi rodzinami plan pracy
- towarzyszył w trudnych sytuacjach w rodzinie
- udzielał pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów socjalnych oraz wychowawczych z dziećmi

- był w stałym kontakcie z pracownikami socjalnymi
- udzielał indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- w 2021 roku podejmował i inicjował kontakt z placówkami oświatowymi do których uczęszczali małoletni
- współpracował z pedagogami i psychologami małoletnich, z dzielnicowymi miasta Podkowie Leśnej, z kuratorem sądowym.
- przygotowywał pisma do sądu rodzinnego
- brał udział w sprawach sądowych prowadzonych rodzin w charakterze świadka

W rodzinach, gdzie była realizowana praca i udzielane wsparcie, asystent pomagał i towarzyszył między innymi w :

1. przygotowaniu i złożeniu pism urzędowych;
2. nawiązaniu kontaktów z pracownikami oświaty i poradni specjalistycznych;
3. organizowaniu wsparcia materialnego poprzez współpracę z pracownikiem socjalnym;
4. rozwiązywaniu codziennych trudności poprzez zwiększenie kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i gospodarowania czasem wolnym;
5. poprawianiu relacji wewnątrzrodzinnych;
6. podnoszeniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz budowaniu autorytetu rodziców;
7. podniesieniu higieny członków rodziny oraz estetyki wyglądu mieszkania;
8. wyrobieniu umiejętności gospodarowania budżetem domowym;
9. odbudowie zdrowych postaw psychospołecznych.

Praca z rodziną, zagrożoną kryzysem, jest jednym z priorytetowych zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej. W sytuacjach, gdy zagrożone jest dobro dziecka, pracownicy podejmują natychmiastową interwencję w środowisku zamieszkania rodziny.

Ogromnie istotną rolę odgrywa tu współpraca wszystkich służb, działających na rzecz rodziny. Ośrodek współdziała z Policją, pracownikami służby zdrowia, pracownikami oświaty oraz kuratorami rodzinnymi. Ponadto pracownicy socjalni i asystent posiłkują się różnymi placówkami i organizacjami pozarządowymi, świadczącymi niezbędne porady i terapię. W rodzinach, które pracowały z asystentem, wspólnie przygotowywany był plan pracy, a także nie rzadziej niż raz na pół roku, sporządzana była ocena sytuacji rodziny. Monitoring sytuacji poszczególnych środowisk i zachodzących w nich zmian prowadzono poprzez bezpośredni kontakt z rodziną.

W rodzinach, które nie zostały objęte wsparciem asystenta, praca na rzecz dzieci prowadzona była przez pracowników socjalnych, w ramach pracy socjalnej. W 2021 roku pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną w 89 rodzinach, gdzie najczęściej występowały konflikty rodzinne oraz problemy wychowawcze.

W 2021 roku Zespół Interdyscyplinarny pracował na rzecz wsparcia rodziny. W ramach swoich działań prowadzone były 2 procedury NK w których znajdowali się małoletni. Na rzecz tych rodzin podejmowano działania zmierzające do zaprzestania zachowań przemocowych.

Rodziny mogły skorzystać z pomocy psychologicznej, prawnej oraz mediacji w ramach działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.

- z pomocy psychologa, w 2021 r. skorzystało 49 rodzin i 10 dzieci.
- specjalista ds. przemocy – mediator, udzielił wsparcia 3 rodzinom.
- z pomocy radcy prawnego skorzystało 46 rodzin.

Na bieżąco prowadzony jest monitoring sytuacji dzieci w rodzinach objętych pomocą Ośrodka. Zadanie to jest realizowane zarówno przez asystenta rodziny, jak i pracowników socjalnych Ośrodka. W związku z tym prowadzona jest bardzo szeroka współpraca ze szkołami, przedszkolami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz innymi instytucjami zajmującymi się sprawami rodziny. Współpraca Ośrodka z dzielnicowym, dyrektorką szkoły, pielęgniarką czy pedagogiem opiera się wymianie informacji i partnerskiej relacji pomiędzy przedstawicielami ww. instytucji. W przypadku stwierdzenia zagrożenia lub niepokojącej sytuacji w rodzinie – natychmiast o takiej okoliczności zostaje powiadomiony Sąd Rodzinny w Grodzisku Mazowieckim.

W celu podniesienia swoich kompetencji zawodowych Asystent rodziny w 2021 roku uczestniczył w szkoleniach;

„Młodzież z problemem nadużywania substancji” oraz „Praktyczne aspekty prowadzenia interwencji motywowania do zmiany – w ramach prowadzenia procedury NK”.

Koszty związane z wynagrodzeniem Asystenta rodziny w 2021 roku:

Wyszczególnienie	Kwota
Wydatki na wynagrodzenie wraz z pochodnymi Asystenta rodziny, z tego:	32 487,00
Finansowane z budżetu gminy	32 487,00
Finansowane z innych źródeł	660,00

Zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- a) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- b) 30% wydatków na opiekę i wychowanie w drugim roku pobytu dziecka,
- c) 50% wydatków w trzecim roku i następnych latach.

W 2021 roku 1 dziecko było umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Na powyższe zadanie wydatkowano kwotę 1 262,11zł.

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” wprowadziła nowe zadania dla asystenta rodziny. W tym zakresie Ośrodek opracował Informator pn. Wspieranie rodzin, kobiet w ciąży i ich rodzin na terenie Miasta Podkowa Leśna, do którego dołączono załączniki wnioski o przyznanie asystenta rodziny, wzór upoważnienia, oświadczenie, indywidualny katalog wsparcia, diagnoza i ocena rodziny i dziecka, wyrażenie zgody na współpracę z asystentem. W Poradniku opisano rolę, cele i zadania dla asystenta, jako koordynatora wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, a także etapy pracy asystenta z rodziną, katalog możliwego wsparcia oraz wykaz instytucji i placówek medycznych na terenie powiatu i województwa. W okresie sprawozdawczym 1 rodzina ubiegała się o jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia chorego dziecka, która została poinformowana o możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny. Rodzina potwierdziła brak zgody na pomoc i wsparcie asystenta.

Wskazane jest w kolejnych latach podejmowanie przez gminę następujących działań:

1. zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy specjalistycznej,
2. podjęcie działań w celu nawiązania współpracy z rodzinami, które mogłyby stanowić rodzinę wspierającą dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
3. zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie części kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej,
4. prowadzenie poradnictwa dla rodzin w kryzysie i tworzenie systemu szybkiej interwencji,
5. zabezpieczenie finansowe pracy asystenta rodziny oraz kosztów szkoleń asystenta,
6. podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających niekorzystnym zjawiskom społecznym (profilaktyka),
7. rozważenie potrzeb w zakresie objęcia rodzin opieką i wychowaniem poprzez prowadzenie placówki wsparcia dziennego zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy.

Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Podkorywiu Leśnej

Edyta Zaczekiewicz